higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

BYKOMSTIGHEDE N5

22 Oktober 2020

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1
1.1.1 E
1.1.2 G
1.1.3 J
1.1.4 B
1.1.5 I
1.1.6 A
1.1.7 C
1.1.8 D
1.1.9 F
1.1.10 H

(10 × 2) (20)

1.2 1.2.1 Die Amerikaanse adelaar, portrette in 'n Griekse en Romeinse styl, borsbeelde van staatsleiers, urns en urnvormige ontwerpe, sterre en strepe, akante, tabakblare, skulpe, koraal, voëls, ovaal vorms

1.2.2 Swaar gordyne, rafelrande, brokaat, fluweel, damas, urns, portrette, donker kleure soos maroen, bruin, donkerblou en bottelgroen

1.2.3 C- en S-vormige krulpatrone op meubels en vergulde en silwer lampe en kandelare

1.2.4 Asimmetriese kurwes in die vorm van 'n vrou se bolip, geen rande aan enigiets nie, kabrioolkurwes, bomvorms, sagte kleure

1.2.5 Hang af van watter land dit is – effens meer modern, eenvoudiger, skoner lyne, abstrakte patrone op matte en materiaal (of selfs effekleurig), meer gedempte, neutrale kleure

(5 × 3) (15)

1.3 1.3.1 Dekoratiewe rangskikking op 'n tafelblad van ornamente en voorwerpe/gedenkwaardighede, hetsy waaiervormig, sirkelvormig of in piramidevorm

1.3.2 Muurbehangsels, gewoonlik geraamde prente, foto's, ens.
Teen die muur gerangskik in 'n abstrakte sirkelpatroon

1.3.3 Die kuns om mandjies te velg van bamboes, strooi of riete, afhangend van watter land dit is

1.3.4 'n Persoon se versamelstukke wat op reis of as geskenke bekom is en wat die eienaar aan ervarings herinner

1.3.5 In dekor en ontwerp word argitektoniese skaal gebruik vir tekeninge en afmetings; vloerplanne en sketse van meubels kan bv. op 'n skaal van 1:50 geteken word. Dit is 'n tegniese term.

(5 × 3) (15)
[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 2.1.1 Kiaathout is van nature olierig en kan gebruik word vir patiomeubels, bekleding en vloere. Dit is hard en duursaam en benodig byna geen onderhoud nie. Indonesiese kiaat kan bars as dit nie behoorlik uitgedroog word voordat dit na ander lande vervoer word waar die klimaat minder vogtig as in Indonesië is nie. (5)

2.1.2 Dennehout is sag. Dit kan gebruik word vir binnenshuise meubels. Dit is nie so duursaam soos harde hout nie. Oregon-denne kan gebruik word vir vloere, maar nie gewone SA denne nie omdat dit te sag is en merke maak. SA denne kan gebruik word vir kaste maar moet met verf of vernis verseël word. (5)

2.2 2.2.1 Rustieke ou potte en bakke, dekoratiewe borde, ornamente en muurbehangsels. Nie vir funksionele gebruik nie, aangesien dit poreus en maklik breekbaar is. (5)

2.2.2 Fyn eetgerei, toilette, wasbakke. Deurskynend as dit teen die lig gehou word, sodat pragtige, dekoratiewe ornamente wat funksioneel en duursaam is daarvan gemaak kan word, bv. vase, bakke, urns. (5)

2.3 2.3.1 Sterlingsilwer is 'n allooi van 92,5% silwer en 7,5% ander metale, meestal koper. Sterlingsilwer het 'n standaard suiwerheid in duisendstes van 925. Fyn silwer wat bv. 99,9% suiwer is, is relatief sag, daarom word dit gewoonlik met koper gelegeer om harder en sterker te word. Sterlingsilwer is geneig tot verkleuring; ander metale as koper kan in legerings gebruik word om verkleuring, poreusheid en vuurvlekke te verminder. (3)

2.3.2 Tin weerstaan korrosie van water, maar kan deur sure en alkalieë aangeval word. Tin kan baie blink gepoleer word en word as 'n beskermende laag oor ander metale gebruik. 'n Beskermende oksiedlaag (passivering) verhoed verdere oksidasie net soos op piouter en ander tinallooie. Tin werk as katalisator wanneer suurstof in oplossing is en help om chemiese reaksies te versnel. (3)

2.3.3 Goud is die pletbaarste van alle metale; 'n enkele gram kan tot 1 vierkante meter geplet word, en 'n avoirdupois-ons tot 300 vierkante voet. Bladgoud kan dun genoeg geplet word om halfdeursigtig te word. Die lig wat deurgelaat word, lyk groen-blou omdat goud geel en rooi sterk weerkaats. Sulke halfdeursigtige goudvelle weerkaats infrarooilig ook sterk, wat dit bruikbaar maak vir infrarooiskerms (teen stralingshitte) in sweishelms en hittebestande klere en as sonskerms vir ruimtetuie. Goud is 'n goeie geleier van hitte en elektrisiteit. (4)

[30]

VRAAG 3

3.1 3.1.1 Deurkloppers, deurhandvatsels, skarniere, slotte, sleutels, rame/kosyne

3.1.2 Hoederak, sleutelhouer, beligting (muurlampe, kandelare, pendante) jasstaander

3.1.3 Hangers, wasgoedpennetjies, relings, rakke, hake

3.1.4 Stormlampe, verskeie vorme van plafon- en muurverligting; blombakke (kruietuine); verskillende soorte potte (wat hang of los staan); stoepmeubels met kussings wat vir die buitelewe geskik is

3.1.5. Kombuisgereedskap; kruie en potte; handdoekhake en -relings; speseryrakke; vrugtemandjies; eierhouers (draad; gaas)

(5 × 5) (25)

3.2 Beligting mag nie so helder wees dat dit gaste verblind as hulle van buite af inkom nie, veral saans. Die gebruik van 'n ligverdowwer is altyd 'n goeie idee; dit kan die lig versag vir 'n beter atmosfeer of die lig verhelder vir funksionele doeleindes. Muurlampe, soffiet lampe, hanglampe, kandelare, strookbeligting en dakliggies kan in gange en op trappe gebruik word. Dit is nie 'n goeie idee om ligte wat na bo skyn te gebruik nie, want dit kan in die inwoners se oë skyn en ongelukke veroorsaak, bv. dat iemand struikel. (10)

3.3 Steelware is drinkware wat op stele staan. Dit word gewoonlik van glas gemaak, maar kan ook van keramiek of metaal wees. Die gebruiker kan dit aan die steel vashou sodat die drankie se temperatuur nie beïnvloed word nie.

Holgoed is metaaltafelgerei soos suikerpotte, melkbekers, koffiepotte, teepotte, sopkomme, deksels vir warm kos, waterbekers, opdienborde, botterbakkies en ander items wat by die eetservies op 'n tafel pas. Dit sluit nie die eetgerei of ander metaalgereedskap in nie. Holgoed is ontwerp vir duursaamheid. Dit verskil van ander versilwerde voorwerpe, want dit het meer lae silwerplaat en dus dikker wande.

'n Waterglas is van plastiek of glas gemaak en het 'n plat bodem. (10)

[45]

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Olieverf is die proses om te verf met pigmente wat droë olie het as 'n bindmiddel. Droë olies wat gereeld gebruik word, sluit in lynolie, papawersaadolie, okkerneutolie en saffloerolie. Die keuse van olie beïnvloed die olieverf se eienskappe, soos die mate van vergeling en droogtyd. Sekere verskille is ook sigbaar in die verf se glans. 'n Kunstenaar kan verskeie soorte olies in dieselfde skildery gebruik, afhangend van die verlangde effek. Die verf ontwikkel 'n spesifieke konsistensie afhangend van die medium wat gebruik is. Die olie kan saam met hars, soos dennehars of wierook, gekook word om 'n vernislagie te skep wat gewild is vir die glans daarvan. (5)

4.1.2 Waterverf is 'n skildermetode waarin die verf gemaak is van pigmente in 'n wateroplosbare basis. Waterverf verwys na die medium van die kunswerke en die resultaat. Akwarelle wat met wateroplosbare kleure geverf is in plaas van moderne waterverf, word 'aquarellum atramento' genoem. Die tradisionele en algemeenste ondersteuningsmateriaal waarop met waterverf geskilder word, is papier. Ander sluit in papirus, baspapier, plastiek, velyn, leer, materiaal, hout en seildoek. Waterverfpapier word dikwels volledig of gedeeltelik van katoen gemaak; dit gee goeie tekstuur en beperk vervorming terwyl dit nat is tot die minimum. Waterverf is gewoonlik deurskynend en glim omdat die pigmente daarin suiwer is en omdat daar min vullers wat die pigmentkleure kan verberg. Waterverf kan ook ondeursigtig gemaak word deur sinkwit by te voeg. (5)

4.1.3 'n Reproduksie is 'n oorspronklike kunswerk (soos 'n houtsnee, ets, syskermafdruk of litografie) wat bedoel is vir grafiese reproduksie onder toesig van die kunstenaar wat dit ontwerp het. Dit word vervaardig om beelde te vermenigvuldig. (5)

4.1.4 Beeldhoukuns is die tak van die visuele kunste wat in drie dimensies werk. Dit is een van die plastiese kunste. Duursame beeldhouprosesse het oorspronklik houtsnee (die verwydering van materiaal) en modellering (die byvoeging van materiaal soos klei), van klip, metaal, keramiek, hout en ander materiale behels. Sedert Modernisme is daar byna volledige vryheid van materiale en prosesse. 'n Groot verskeidenheid materiale kan bewerk word deur verwydering soos houtsnee, sweiswerk, modellering, gietvorm of storting.

Onderskeid word getref tussen vrystaande beeldhouwerk, soos standbeelde wat aan geen ander oppervlak geheg is nie, en die verskillende soorte reliëfs wat ten minste gedeeltelik aan 'n agtergrondoppervlak geheg is. Reliëfs word dikwels geklassifiseer op grond van die projeksie van die muur af: lae of basisreliëf, hoë reliëf, en soms 'n intermediêre reliëf. Versinkte reliëf is beperk tot antieke Egipte.

Reliëf is die gewone beeldhoutegniek vir groot figuurgroepe en narratiewe onderwerpe wat moeilik is om rond te maak, en dit is die tipiese tegniek wat gebruik word vir argitektoniese beeldhouwerke wat aan geboue geheg word, en vir kleinskaalse beeldhouwerk wat ander voorwerpe versier, soos in pottebakkery, metaalwerk en juweliersware. Reliëfbeelde kan ook stele en regop blaaie, meestal van klip, versier en dit kan ook inskripsies bevat.

Onderskeid word ook getref tussen houtsnee wat materiaal uit 'n bestaande blok klip of hout verwyder en modelleringstegnieke wat 'n beeld uit die materiaal vorm of bou. Vir tegnieke soos gietwerk, stamp en vorm word 'n intermediêre vorm met die patroon gebruik om die werk te vervaardig; baie hiervan maak dit moontlik om verskillende eksemplare te vervaardig.

Die term 'beeldhouwerk' word dikwels hoofsaaklik gebruik om groot werke te beskryf. Dit word soms monumentaal genoem, wat beteken dat dit baie groot is of 'n gebou is. Maar die term dek baie kleiner driedimensionele werke met dieselfde tegnieke, insluitend muntstukke, medaljes, houtsneewerk en gedetailleerde klipwerk. (10)

4.2 4.2.1 Skermdrukwerk is 'n druktegniek wat gaas gebruik om ink op 'n substraat oor te dra, behalwe waar dit ondeurdringbaar is. 'n Lem of swabber word oor die skerm beweeg om die gaasopeninge met ink te vul, en as dit teruggetrek word, laat dit die skerm die substraat 'n oombliklik aanraak. Dit veroorsaak dat die ink die substraat nat maak en dit uit die gaasopeninge trek wanneer die skerm terugspring.

Skermdrukwerk is ook 'n stensilmetode vir drukwerk waardeur 'n ontwerp op 'n skerm van poliëster of ander fyn gaas aangebring word; leë oppervlaktes word met 'n ondeursigtige stof bedek. Ink word in die gaas se openinge ingedwing met 'n lem of swabber. Die substraat word natgemaak en die ink word op die drukoppervlak oorgedra. As die skerm wegtrek van die substraat af, bly die ink daarop agter. Dit staan ook bekend as syskerm, skerm, serigrafie en serigrafiese drukwerk. Net een kleur word op 'n slag gedruk; verskeie skerms moet gebruik word om 'n veelkleurige beeld of ontwerp te maak.

Batik is 'n tegniek om was op 'n doek te gebruik. Hierdie tegniek is afkomstig van Indonesië. Batik word gemaak deur kolletjies en lyne met die was te teken met 'n koperspuit wat 'n 'cap' genoem word, of deur die weerstand te druk met 'n koperstempel wat 'n dop genoem word. Die was is bestand teen kleurstowwe en stel die vakman in staat om selektief te kleur deur die lap in een kleur in te week, die was met kookwater te verwyder en te herhaal as meer kleure verlang word. (10)

4.2.2 Skuurblaaswerk, meer algemeen bekend as sandbestraling, is 'n stroom skuurmateriaal wat onder hoë druk teen 'n oppervlak gespuit word om 'n growwe oppervlak glad te maak, 'n gladde oppervlak grof te maak, 'n oppervlak te vorm of om besoedeling te verwyder.

Die term loodglas kan verwys na gekleurde glas as 'n materiaal of na werke wat daarvan gemaak is. Deur die geskiedenis van duisende jare het die term feitlik uitsluitlik verwys na vensters van kerke, moskees en ander belangrike geboue. Hoewel dit tradisioneel in plat panele vervaardig en as vensters gebruik is, sluit die skeppings van moderne loodglaskunstenaars ook driedimensionele strukture en beeldhouwerk in. In moderne taalgebruik verwys die term 'gebrandskilderde glas' dikwels na ruit-in-lood en voorwerpe geskep uit glaswerk, soos die beroemde lampe van Louis Comfort Tiffany.

Loodglas is glas wat gekleur is deur metaalsoute by te voeg. Die gekleurde glas word gebruik in loodglasvensters waarin klein stukkies glas gerangskik word om patrone of prente te vorm. Dit word (tradisioneel) met loodstroke aanmekaargehou en deur 'n sterk raam ondersteun. Geverfde besonderhede en geel vlekke word dikwels gebruik om die ontwerp te verbeter. Die term *loodglas* verwys ook na vensters waarin kleure op die glas geverf is en dan in 'n oond gebak is om te versmelt. (10)
[45]

VRAAG 5

5.1 Nasieners moet hierdie vraag na goeddunke nasien - 1 feit, 1 punt. Leerders se toepassing van kennis en kreatiwiteit is uiters belangrik. (10)

5.2 Nasieners moet hierdie vraag na goeddunke nasien - 1 feit, 1 punt. Leerders se toepassing van kennis en kreatiwiteit is uiters belangrik. (10)

5.3 Nasieners moet hierdie vraag na goeddunke nasien - 1 feit, 1 punt. Leerders se toepassing van kennis en kreatiwiteit is uiters belangrik. (10)
[30]

TOTAAL AFDELING B: 150
GROOTTOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou